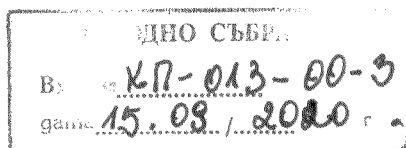

ЕНЕРГО-ПРО Варна ЕАД

Варна Тауърс, кула Г, бул. Владислав Варненчик 258, Варна 9009

ЕНЕРГО-ПРО Варна ЕАД
Варна Тауърс, кула Г,
бул. Вл. Варненчик 258,
Варна 9009
ЕИК 204146759

До: Г-ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
КЪМ 44-ТО НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

СТАНОВИЩЕ

Относно: Законопроект за допълнение на закона за задълженията и договорите, вх. № 054-01-56 от 25.06.2020г., приет на първо гласуване на 22.07.2020г.

Уважаема госпожо Александра,

Във връзка със законопроект за изменение на Закона за задълженията и договорите, вх. № 054-01-56 от 25.06.2020г., изразяваме следното становище:

С настоящия законопроект се въвежда институтът на „абсолютната давност“, който съществено противоречи както на редица принципи и норми, установени в гражданскоправното ни законодателство, така и на един от основните институти на правото, а именно този на погасителната давност. Функцията на погасителната давност е дисциплинираща, тъй като в случай че носителят на едно субективно право не го упражни, се погасява неговото право да търси защита. **Изтичането на погасителната давност не погасява материалното право на кредитора, а неговото процесуално право на иск, както и възможността за принудително удовлетворяване на вземането.** Възникването на последиците на погасителната давност са в резултат на проявено бездействие от страна на кредитора – т.е. във всички случаи **той има възможност да контролира своята активност.**

Предлаганата в законопроекта „абсолютна давност“, за разлика от погасителната давност, съществено се различава както по своята функция, така и по своите последици. Абсолютната давност е юридически факт с погасителен за субективното право ефект, т.е. **с изтичане на абсолютната давност се погасява материалното право на кредитора.** Също така, абсолютната давност не притежава функциите на давността, доколкото възникването на последиците ѝ не зависят от едностранните действия на кредитора, а напротив, достатъчно е изтичане на период от време, през който насрещното задължение не е изпълнено.

Функциите на погасителната давност са в напълно противоположен смисъл спрямо този, който е предвиден в новата разпоредба на чл. 112а от ЗЗД. Целта

на познатия у нас институт на погасителната давност е да се осигури правна сигурност в гражданските правоотношения и да мотивира кредиторът да упражнява своите субективни права, както и да извършва действия, които зависят от него и са под неговия контрол. Ето защо, **абсолютната давност е в явно противоречие с института на погасителната давност и нарушава цялостната логика на законодателят до момента** - кредитор, който надлежно и в срок предприема действия за събиране на вземането си, ще загуби възможност за защита и ще понесе всички неблагоприятни последици, единствено в резултат на изтичане на срока, предвиден за абсолютната давност.

Отделно от гореизложеното, считаме за **необоснована аналогията между абсолютната давност по ДОПК и тази по предложени нов чл.112а ЗЗД**, тъй като правата на публичноправния кредитор са съществено по-широки от тези на частноправния кредитор. Следва да се отдаде съществено значение на специалното положение, което има държавата като правен субект. Както знаем, публичните вземания се считат за установени и безспорни, като те подлежат на незабавно изпълнение. Също така, държавата е присъединен по право кредитор във всички граждански производства с обща привилегия. С подобни широкообхватни правомощия частноправният кредитор не разполага, което сочи и невъзможността да се прави аналогия с института на абсолютната давност, предвиден в ДОПК.

В продължение на становището ни, бихме искали да обърнем внимание, че с изготвения законопроект е **нарушен балансът между интересите на кредиторите и длъжниците, в качеството им на равнопоставени субекти**. С въвеждане на абсолютната давност в ЗЗД се създават множество предпоставки, в които кредиторът, въпреки своето активно поведение, ще бъде поставен в обективна невъзможност да защити своето право и да събере своето вземане. Изразяваме опасения, че предвидената съществена правна промяна би стимулирала недобросъвестните длъжници да поемат задължения, без реално намерение да ги изпълнят, а единствено с цел да шиканират съдебните производства. Длъжникът може съзнателно да бави развитието както на съдебното, така и на изпълнителното производство, включително чрез упражняване на свои процесуални права, за да изтече десетгодишният срок и да се освободи от дълга. По този начин се създават и реални предпоставки икономическият климат в страната да бъде съществено дестабилизиран.

Предложеното изменение не е целесъобразно и необходимо и поради друга причина, а именно, предвид продължителността на уредените към настоящия момент давностни срокове /чл. 110 от ЗЗД и чл. 111 от ЗЗД/, които са кратки, и които мотивират кредиторите към бързо упражняване на правата си. Така например, по смисъла на чл.111, б. „в“ от ЗЗД, с изтичане на тригодишна давност се погасяват вземанията, съставляващи периодични плащания, каквито несъмнено са тези за незаплатена електроенергия, съгласно задължителните разяснения, дадени в Тълкувателно решение №3/2012 по т.д. №3/2011 на ВКС.

При въвеждането на абсолютната давност следва да се отчита и продължителността на съдебните производства. Необосновани са изложените в законопроекта мотиви, че интересите на кредиторите са достатъчно защитени с оглед възможността, същите да се възползват от ускорени съдебни процедури, тъй като в повечето случаи се налага преминаване към общ исков процес. Цялата палитра отклонения, които могат да настъпят в рамките на исковия процес и по този начин да повлияят върху нормалното му развитие, несъмнено ще удължи общата продължителност на съдебното производство. Давност ще тече дори и при необходимост от поправка на решението, при неговото обжалване, при оспорване на вземането по реда на чл. 424 от ГПК, както и в

случаите, в които кредиторът е принуден да предяви иск по чл. 135 от ЗЗД. Следователно, до реално снабдяване с изпълнителен лист в рамките на предвижданата абсолютна давност може и да не се стигне. Незачитането на възможните усложнения, които биха могли да настъпят в рамките на съдебните и изпълнителните производства, нарушава принципът на добросъвестността, скрепен в чл. 63, ал. 1 от ЗЗД, тъй като абсолютната давност създава произволно предимство на длъжниците пред кредиторите – кредиторите не разполагат с никакви правни средства за неутрализиране последиците от абсолютната давност.

Предлаганият десетгодишен абсолютен давностен срок следва да бъде отречен и защото той по никакъв начин **не е съобразен със сроковете, необходими на частен кредитор да установи вземането си в съда и да се удовлетвори принудително.** Така например, с Тълкувателно решение №2/26.06.2015 по т.д. №2/2013 на ВКС, се прие, че по време на висящ изпълнителен процес давността не се спира. В тази връзка, с въвеждането на абсолютна давност, възможностите длъжникът съзнателно да бави изпълнението, за да изтече десетгодишният срок и по този начин остане непринуден да престира, са неограничени. Пример за това е предвидената от закона възможност длъжникът да обжалва действията и/или отказите на съдебния изпълнител, съгласно чл. 435 от ГПК. Разпоредбата на чл. 439 от ГПК предвижда възможност длъжникът да оспори изпълнението чрез иск, основан на факти, настъпили след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание и които според него са довели до погасяване на правото, предмет на принудително изпълнение. Дори искът да бъде отхвърлен, няма пречка същият да бъде предявен повторно, непосредствено след приключване на предходното производство, с нов мотив за изтекъл допълнителен времеви период и настъпила вече погасителна давност. Абсолютната давност ще тече и в случаите, в които изпълнителното производство бъде спряно по искане на длъжника на основание чл. 454 от ГПК.

Следва да се вземе предвид и че често с настъпване на падежа на задължението, кредиторът не инициира незабавно съответните съдебни производства, а предприема действия по извънсъдебно събиране на своето вземане, с цел избягване на допълнителни разходи, които впоследствие биха увеличили допълнително дълга на длъжника. Поради тази причина, считаме че с въвеждането на абсолютната погасителна давност, биха се преустановили добрите практики в страната за извънсъдебно и доброволно уреждане на паричните взаимоотношения, тъй като вероятността кредиторът да изгуби своето материално право е голяма, а рискът би бил необоснован.

Предвид гореизложеното, считаме че **предложеният срок за абсолютна погасителна давност от десет години е изключително кратък и неприложим към гражданскоправните отношения.** Именно поради тази причина, в случай че абсолютната давност се въведе, то нейната продължителност следва да бъде съобразена с възможността, кредиторите реално да могат да съберат вземанията си.

Обръщаме внимание на друг недостатък във внесените законопроекти, а именно: **предложеният текст на чл. 112а от ЗЗД не сочи началният момент, от който започва да тече абсолютната давност,** което предполага, че ще се прилагат разпоредбите на чл. 114 от ЗЗД – **абсолютната погасителна давност ще тече от настъпване на изискуемост на задължението.** В случай, че се създаде уредба на абсолютната погасителна давност, тя следва да тече от

момента, в който вземането на кредитора е станало годно за принудително изпълнение, т.е. от момента, в който кредиторът се е снабдил или е имал възможност да се снабди изпълнителен лист или с пряко изпълнително основание.

Друг съществен порок в предложеният текст на чл. 112а от ЗЗД: **чрез новата уредба ще се засегнат всички съществуващи вземания, независимо от момента на тяхното възникване и изискуемост**, което би довело до необратими последици в стопанския оборот на страната. Тази нова разпоредба би се прилагала както за правоотношенията, възникнали след влизането ѝ в сила, така и за всички висящи правоотношения, които са възникнали преди влизането на чл.112а ЗЗД в сила. По този начин се нарушава правната сигурност на всички частноправни субекти в страната, тъй като частните кредитори не биха могли да оценят риска от изтичане на давностен срок, който не е бил уреден към момента на възникване на техните вземания, нито да се осигурят с необходимите обезпечения. **Институтът на погасителната давност е материалноправен и не би следвало да има обратно действие**, т.е. следва да се засегнат само вземания, които ще възникнат тепърва, за да могат частните кредитори да съобразят пазарното си поведение с евентуалните последици от прилагане на абсолютната погасителна давност.

Предвид всеобхватното приложно поле и необратимите последици, които биха възникнали, в резултат от въвеждане на института на абсолютната давност за дългове на частноправни субекти, считаме че следваше да се проведе широко публично и експертно обсъждане с цел съхраняване на правната сигурност в частноправния сектор. Също така, в мотивите на законопроекта следваше да се съдържа икономически анализ с конкретни количествени показатели относно промяната, която би настъпил в стопанския оборот на страната.

Обръщаме внимание и че съгласно принципите на ценообразуване, според които се регулират ценово енергийните дружества, разходите за обезценки и несъбираемите вземания не се признават при определянето на необходимите годишни приходи. Предвидената промяна ще доведе до финансови и икономически негативи за енергийните предприятия и те няма да имат лост, с който да компенсират тези нови разходи. Поради начинът, по който функционират финансовите взаимоотношения в българската енергетика, крайните снабдители и търговците понасят целия риск от несъбираемост, като същевременно са длъжни да изпълняват своите функции на „касички“ на електроенергийната система и да превеждат събраните суми по веригата разпределение-пренос-производство. В този смисъл, промяната застрашава не само финансовата сигурност на дружествата крайни снабдители и търговци, но и на цялата електроенергийна система.

В заключение, считаме че предложената редакция на чл. 112 от ЗЗД е рязка и прибързана промяна, чрез която съществено би се нарушил балансът между интересите на кредиторите и длъжниците, в качеството им на равнопоставени субекти. Въвеждането на абсолютна давност в гражданскоправния оборот противоречи на същността и функциите на института на погасителната давност и нарушава цялостната логика на законодателя до момента. Считаме, че такъв подход на извършване на законодателни промени, без да се направи цялостна оценка на засегнатите от тях обществени отношения и без извършване на внимателен и детайлен експертен анализ, е нецелесъобразен и не следва да бъде прилаган.

С оглед високата значимост на този законопроект и взимайки предвид всички възможни последици, които биха могли да възникнат след неговото приемане,

се надяваме изразеното от нас становище по проекта да бъде взето под ЕНЕРГО-ПРО Варна ЕАД
внимание. Варна Тауърс, кула Г,
бул. Вл. Варненчик 258,
Варна 9009
ЕИК 204146759

С уважение,

**Angel Vasilev
Angelov**

Digitally signed by
Angel Vasilev Angelov
Date: 2020.09.10
17:43:05 +03'00'

.....
Ангел Ангелов
Председател на Управителен съвет
ЕНЕРГО-ПРО Варна ЕАД

**Anjela Toneva
Raikova**

Digitally signed by Anjela Toneva
Raikova
Date: 2020.09.10 17:45:26 +03'00'

.....
Анжела Тонева
Член на Управителен съвет
ЕНЕРГО-ПРО Варна ЕАД